

ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA DOLGOZAT
2014

A minimalizmus

Bocz Gabriella

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar

Pedagógusképző Intézet

Környezetkultúra BA szak III. évfolyam

Témavezető: dr. Rétfalvi-Gaál Sarolta Eszter, egyetemi adjunktus, PTE Pedagógusképző
Intézet, Környezetkultúra BA szak

Tartalomjegyzék

- Témafeltárás
- Elnevezés: Minimalizmus és Minimal Art közti különbség
- Kialakulásának előzményei, hasonló jegyek más irányzatokkal:
 - o Konstruktivizmus és szuprematizmus
 - o Bauhaus
 - o Funkcionalizmus
 - o Adolf Loos építészete és Ludwig Wittgenstein filozófiája
 - o Japán, Zen filozófia
- Minimal Art, festészet és szobrászat
- Minimalista belsőépítészet, legfőbb helyiségek
 - o nappali
 - o konyha-étkező
 - o hálószoza
 - o fürdőszoba
- Jellegzetes elemei:
 - o színek
 - o anyagok
 - o üvegfelületek-transzparencia
 - o természetközelség
 - o fény
- A minimalista berendezésű terek hatásai
 - o Tágas terek és a szimmetria
 - o Minimalista otthon
 - o Minimalista gyerekbútorok
- Konklúzió – saját gyerekbútor-tervem
- Ábrajegyzék
- Felhasznált irodalom

A minimalizmus, a minimalista design napjainkban fénykorát éli. Egyre kedveltebb irányvonalat alkot a modern lakáskultúrában, építészetben, a formatervezésben. Manapság a stílus reneszánsza figyelhető meg főként a belsőépítészet a lakberendezés területén. Tehetősebb emberek előszeretettel vásárolnak modern, minimalista villákat. A minimalizmus kifejezés ugyanis nem a stílus gazdagságára utal. A pontos és minőségi kivitelezésből adódóan ezek az épületek egészen borsos árkategóriájába tartoznak. Ugyanakkor megfigyeléseim szerint gyakran előfordul, hogy a minimalista fogalom elhangzásakor sokan ledegradálják az irányvonalat. Amikor azt mondjuk, hogy minimalista berendezésű lakás, a témában kevésbé jártas emberek képesek arra asszociálni, hogy ez a hely egy nagy üres tér, amiben épp, hogy egy két bútor foglal helyet. Ezentúl, azonban semmi különlegességet, csak személytelenséget és ürességet nyújthat számunkra. Az ilyen típusú tévhitek eloszlatása miatt is tartom fontosnak a stílusirányzat minél pontosabb és körültekintőbb megismerését. Véleményem szerint, ha mélyrehatóan tanulmányozzuk az irányvonalat, akkor egy igazán érdekes, és sokrétű stílust ismerhetünk meg. Dolgozatom célja a stílusirányzat minél szemléletesebb bemutatása. A hozzá kapcsolódó alapvető jegyek és elvek körültekintő vizsgálata. Kutatásom jelentős egységét képezi a minimalizmus kialakulásának vizsgálata. Annak megfigyelése, hogy milyen formában fordult elő az öt megelőző stílusirányzatokban. Milyen alapelvei jelentek meg a kialakulása előtt? Fontosnak tartom a létrejöttét megelőző állomásokat keresztül megismertetni a stílust. Ezzel bemutatva, hogy miként válhatott azzá az irányvonal, amit napjainkban ismerünk. Továbbiakban beszámolok az irányzat építészetben és belsőépítészetben való szerepéről. Vizsgálva azt, hogy milyen térképzéseket használ, hogyan bont szekciókra egy-egy épületet. Külön beszámolok arról, hogy helyiségenként milyen módon kap szerepet a minimal berendezés. Azon túl, hogy minél pontosabb képet mutassak a minimalizmusról az alábbi kérdések megválaszolása is. Minek köszönhetjük a stílusirányzat újbóli rohamos fellendülését? Milyen pozitív hatásokkal hat ránk egy minimál berendezésű lakás? Mennyire élhető, egy ilyen steril és letisztult környezet? Illetve alkalmas-e egy ilyen lakókörnyezet az otthon megteremtésére?

Mielőtt belekezdenék a stílus részletes bemutatásába, lényeges megismertetnem magát az elnevezést. Daniel Marzona *Minimal art* című könyvében felhívja a figyelmet arra, hogy a minimalizmus, mint stílusirányzat nem egyenlő a minimal art kifejezéssel. Fontos különbség, hogy a minimalizmus alatt az irányzat, többek között formatervezésben, építészetben, belsőépítészetben, zenében, irodalomban és festészetben való megjelenését értjük. A minimalizmus tehát egy nagy összefoglaló elnevezés, ami alá besorolható a minimál több műfaja is. Létezik azonban a minimal art kifejezés, ami nem összekeverendő a

minimalizmussal. A minimal art kizárólagosan a képzőművészetben megjelenő alkotásokra, és műfajokra utal. Ide sorolandó például a festészet és szobrászat.

A minimal art elnevezés az 1966-ban megrendezésre kerülő kiállításra vezethető vissza. A kiállítást New York-ban, a Jewish Museum-ban rendezték meg, ahol az itt megjelenő művészek egy egészen új kifejezésmódot tártak az emberek elé. A kiállítók: Carl André, Robert Morris, Sol Le Witt, Dan Falvin, John McCracker és Dolnad Judd voltak. A New York-i kiállításon valamint a későbbiekben bemutatott munkáik nagyon meglepték a közönséget. Váratlanul érte őket, az eddigiektől eltérő, új tárgyak kinézete. Ebből adódóan ezt az új műfajt, új névvel kellett ellátniuk. Számos variáció született az elnevezésre, többek között az ABC Art, Cool Art, Rejective Art, Primary Art, Literalist Art. Végül az új irányzat elnevezését a Richard Wolheim fogalmazta meg, és keresztelte el 1965-ben „Minimal art” néven. Magával az elnevezéssel nem értettek egyet az alkotók, de a stílust a mai napig nehéz lenne definiálni. A minimal art elsősorban egy közös irányvonalat takar, amelyben elsődleges szerepe van a redukált formavilágnak. A minimalizmus alá besorolt alkotókra jellemző a minél tisztább, geometrikus, egyszerű formák keresése. Az új, ipari jellegű anyagok felhasználása.

A minimalizmus fogalma tehát már korábbról az 1950-es évekből származtatható, amikor még a képzőművészet nem különült el a minimalista stílus egyéb irányzataitól. 1965-től azonban fontos megkülönböztetnünk a két fogalom jelentését.

Mind a Minimal Art mind a minimalista építészet esetében számos párhuzam vonható a korábbi stílusirányzatokkal. Ahhoz, hogy megértsük a minimalizmus filozófiáját, és gondolkodásmódját, egészen messzire kell visszatekintenünk. Nélkülözhetetlen, hogy tisztában legyünk az irányzat kialakulásának hátterével, menetével, és annak esetleges kiváltó okaival. A minimal megjelenését megelőző stílusirányzatokat vizsgálva, számos hasonlóságot vélhetünk felfedezni a minimalizmus és a korábbi művészeti és építészeti irányzatok között.

A minimalizmus megjelenését általában a 20. század 60-as 70-es éveire datálják. Megjelenése okául szolgálhatott a posztmodern és dekonstruktivista irányvonalakból való kiábrándulás. Az emberekben megjelent egyfajta természetes igény, az egyszerűbb letisztult, nyugalmat árasztó formák keresésére. Másrészt magával vonzotta a stílus kialakulását a világunk rohamos fejlődése. Háttér okának tekinthető a múlt században bekövetkezett népességrobbanás, ami párhuzamosan magával vonzotta az új lakások megjelenését. Megnőtt az igény a minél gyorsabb és egyszerűbb kivitelezésű tárgyakra, amiket a modern technikának köszönhetően sokkal gyorsabban tudtak gyártani, mint az azt megelőző korokban. Az egyre

gyorsuló és rohanó világunk megkövetelte az egyszerű, és minél tisztább kezelhetőséget. Ezeknek az okoknak is tulajdoníthatjuk a minimalizmus megjelenését.

Az ok okozati összefüggéseken túl érdekes megfigyelési pont még, hogy a múltban már számos minimalista alapelv fellelhető.

Az ókorban Szókratész például így fogalmazott: „*Egy tárgyból minőségi módon készített vödör jobb, mint egy gyengén kivitelezett aranypajzs*”. A filozófus már az ókorban utalást tesz az anyagi minőség, a nemes egyszerűség és tökéletes kivitelezés lényegi fontosságára. Ezek az elemek a minimalista stílusirányzat fő alapelvei.

A minimalizmus bizonyos formában visszatér a konstruktivizmushoz és a szuprematizmushoz. A minimal art kiinduló művének Kazimir Szeverinovics Malevics Fekete négyzet című képe tekinthető.

1. ábra: Kazimir Szeverinovics Malevics - Fekete négyzet című képe

A festmény az orosz futuristák „0-10” című kiállításán került bemutatásra, 1915-ben. A Petrográdon megrendezésre kerülő kiállításon Malevics harminchét új festményét állította ki. Képeivel megteremtette saját műfaját, a szuprematizmust. A szuprematista alkotásaiban tiszta geometriai formák használatára hagyatkozik, és ezek segítségével hoz létre kompozíciókat. A korábbi kubista munkáihoz képest ezek a képei radikálisan leegyszerűsítettek voltak. A közönséget meglepték az alkotások és botrányt robbantott ki velük. A kiállított alkotások fő darabja volt a Fekete négyzet című kép, amely központi helyet is kapott a rendezvényen. A művész a többi képtől jóval magasabban, mennyezet alatt átlósan, a sarokban helyezte el a

képet. Érdekesség, hogy ez a sarokpont az ortodox otthonokban a keresztény ikonoknak fenntartott hely volt. Malevics a Fekete négyzet című képét egyfajta modern ikonként jelenítette meg. A festményen a legtisztább és legszabályosabb geometriai formát a négyzetet ábrázolja. Ez a fajta törekvés párhuzamba hozható a minimalizmus formavilágával. Malevics szuprematizmusához hasonlóan a minimal art, de maga a minimalizmus is előszeretettel alkalmazza a geometriai alakzatokat. A konstruktivizmust szintén szokás a minimalizmus előfutáraként emlegetni. Ez abból is eredeztethető, hogy mindhárom irányzat szoros kapcsolatban áll egymással. A minimalizmushoz és Malevics művészetéhez hasonlóan a konstruktivizmus is a geometriai formákat helyezi előtérbe.

Amikor a minimalizmus megalapozásáról beszélünk, kihagyhatatlan megemlíteni a Bauhaus és Walter Gropius törekvéseit. 1919-ben Walter Gropius által létrehozott Bauhaus iskola fontos állomása annak az útnak, ami elvezet minket a minimalizmus megjelenéséhez.

2. ábra: A Bauhaus főépülete Dessauban

A Bauhaus iskola a kor számos művészenek adott lehetőséget arra, hogy valami újszerűt alkothasson. Az intézmény két weimari művészeti iskola egyesítéséből jött létre. Majd pár évvel később Dessaubába költözött. Gropius, művésztársaival együtt, a hallgatókat minél merészebb, formabontóbb, újítóbb munkák készítésére készítette. Céljuk egy újszerű, szép letisztult formavilág megteremtése volt. Mindezt modern, anyagok használatával kiviteleztek. Gropius és munkatársai egy új innovatív, modern, kreatív vonulatot indítottak el. Nagyban

hozzájárultak ahhoz, hogy az ott tanuló, és alkotó emberek a művészettörténet jelentős alakjaivá válhassanak. A létesítményben tevékenykedett többek között a magyar származású Moholy-Nagy László és Breuer Marcel is. A Bauhaus tiszta formavilága és célkitűzése az egyszerű szépség megelégséért közös pontot képez a 60-as, 70-es években megjelenő minimalizmussal. Ez abból is adódik, hogy a Bauhaus munkássága jóval megelőzte korát. Ezt a fasiszta rendszer nem nézte jó szemmel. Miután 1928-ban Gropius elhagyta az iskolát, helyére két évre Hannes Meyer svájci építész került. Meyer azonban nem tartózkodott sokáig az intézményben, mert politikai okok miatt eltávolították onnét. Végül 1930-ban Ludwig Mies van der Rohe került a Bauhaus élére. Tőle származik, a híres „Less is more” jelmondat, ami nem csak saját művészetét, de a minimalista irányvonalat is nagyszerűen jellemzi. A kevesebb több kifejezéssel, már ekkor megfogalmazta a minimalizmus talán legfontosabb alapelvét. Mies van der Rohe, a kevesebb több gondolatát az építészetében előszeretettel jelenítette meg. Épületein bizonyította, hogy a felesleges díszítő elemek eltávolítása, emeli az épületek funkciójuknak való megfelelését. Az építészek ilyen típusú épületeik túl mutattak koruk építészetén, így az 1930-as években *nemzetközi stílus* elnevezéssel látták el őket. Az épületek hatására, számos építész tervezett hasonló szemlélettel, amelyekben közös volt az egyszerű, sima, letisztult külső. Későbbiekben ez is alapjául szolgált a minimalista építészetnek. A Mies van der Rohe-nak tulajdonított frázisra Robert Venturi a „Less is bore” kifejezéssel válaszolt, az általa személytelennek vélt unalmas egyszerűsége. A kevesebb több kifejezést azonban ezzel nem sikerült eltüntetni, ugyanis túl a posztmodern kritikákon, a minimalista stíliányzatban ismételten megjelent és a minimal alaptézisévé vált.

Az 1940-es évek végétől a 70-es évek végéig tartó funkcionalizmus szintén a minimalista irányzat alapjául szolgálhatott. A II. világháború után az építészetet tekintve továbbra is a Bauhausból fennmaradó építészeti elvek maradtak a mérvadóak. A funkcionalizmusban szintén elsődlegessé váltak, a díszítésmentes, tiszta, geometriai formák, melyek a funkcióhoz a rendeltetéshez igazodtak. Az elsődleges cél a használat előtérbe helyezése volt, a díszítettséggel szemben. Ebben a stílusirányzatban is remekül érvényesül a Mies van der Rohe által kimondott „Less is more” irányelv. Mindkét irányzatban megfigyelhető a plusz dekoráció és a felesleges díszítettség elvetése. A funkcionalizmus esetében azonban, előfordul, hogy a funkció az esztétika rovására ment. Így a minimalizmus leginkább csak a dekoráció nélkülözését, és néhány térképzési elvet vesz át a funkcionalizmus irányzatából. Az esztétikát a funkció fölé emeli, és felülírja azt.

A minimal építészet háttéranyagához nagyban hozzájárult Adolf Loos építész is, aki 1908-ban kiadott dekorációk elleni kiáltványában így nyilatkozott: „*A kulturális evolúció a napi*

használati tárgyak díszítéseinek eltávolításával egyenlő.” A szépséget a minimalista felfogáshoz hasonlóan nem a felesleges dekorációkban látta, hanem az anyaghasználatban, a természetes felületekben. Úgy gondolta, hogy az építészeti térnek az emberre szabottan kell megjelenni. Ez a felfogás párhuzamba hozható azzal, hogy a minimalista tér szintén az ember szolgálatában áll. Loos úgy tartotta, hogy az építészet célja a hagyományokból való táplálkozás, annak kritikus javítása és tovább örökítése. Elkülönítette az építészetet és a képzőművészetet egymástól. Az építészetet az emberi élet általános, gyakorlati részének tekintette. A képzőművészetet ezzel szemben Isten üzeneteként kezelte, amelyről úgy gondolta, hogy nem ítélt meg gyakorlati szempontok alapján. Le Corbuiser világhírű svájci tervező is hasonló szemléletmóddal élt. Loos állítását alapul véve fogalmazta meg az alábbi gondolatát: „Minél műveltebbé válik egy ember, annál több dekoráció tűnik el”

A minimalizmus és a távol-keleti Japán építészete között is számos hasonlóságot fedezhetünk fel. A minimalizmus közös jegyeket képvisel a japán metabolizmussal és zen filozófiával. Több hasonló alapelv és vonás fellelhető, ilyen például a természettel való szoros kapcsolat, vagy a szigorú rendezett életre való törekvés. Ez Japán esetén a kultúrával és a vallással áll szoros összefüggésben. Mindkét irányvonalban jelenős szerepet képez a harmóniára való törekvés, a nyugodt környezet megteremtése. A japán kultúrában jelentős a zen filozófián alapuló hagyományos berendezés. A zen az egyszerűsége tanít, megmutatja, hogy miként vagyunk képesek kizárni a felesleges zavaró mindennapi tényezőket. Megszabadít minket minden olyan dologtól, ami akadályozná a szellem szabad áramlását. Letisztult és rendezett környezetet teremt, ahol a szellem és a test harmóniában élhet. A zen tanítása szerint, a legfőbb cél önmagunk megtalálása, és a szellemi nyugalom elérése. Ez azonban csak letisztult, egyszerű, csendes környezetben tud megvalósulni. Ez az egyszerű és nyugodt környezet segíti a koncentrációt, és jobb életminőséget biztosít számunkra. A zen filozófia elsősorban a japán kultúrában van jelen, de egyre inkább igény alakult ki rá a nyugati társadalmakban is. Egy stresszes rohanó nap után sokan vágyunk egy olyan otthoni környezetre, ami nyugalmat, békességet áraszt. A zen filozófia alapvető elemei a letisztult formák, világos színek, természetes anyagok. Jelentős szerepet képez a természettel való összhang megtartása. Ezek a jegyek szinte mind megegyeznek a minimalista lakberendezés törekvéseivel. A minimalizmus a nyugati kultúra zen filozófiájaként is kezelhető. A minimalizmust a zen kialakítású lakásokhoz hasonlóan tágas, egybenyitható terek jellemzik. Mindkét irányzatban fontos a fény szabad áramlása, a természetközelség. A zen filozófia a minimális eszközök bevitelére ösztönöz minket. Természetes anyagokat alkalmaz, térelválasztóként gyakran használ tolóajtókat. A

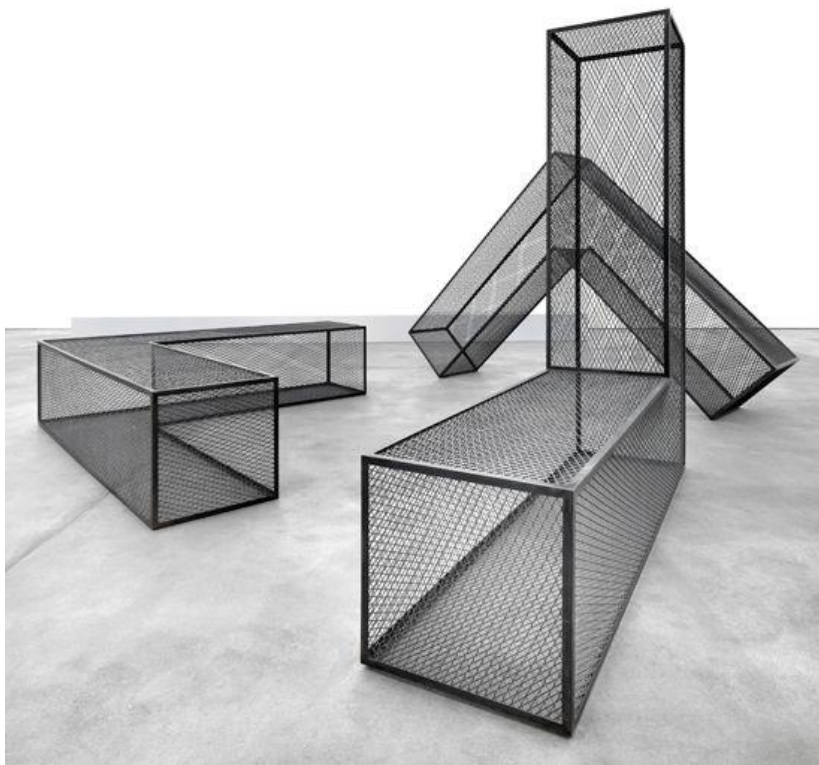
japán otthon térképzése hasonlít a minimálistájéra. Mindkét esetben több funkciót ellátó, nagy, nyitott tereket hoznak létre, amikben nincsenek röghöz kötött funkciók. Szabadon használható tereket alakítanak ki. A zen és minimalista tér is világos, tágas, és letisztult képet mutat. Mindkét környezet harmonikus, nyugodt légkört teremt az ott élők számára.

A minimalizmus kialakulását tekintve tehát összességében elmondható, hogy hosszú történések sorozata előzte meg az irányzat végső kiteljesedését. A minimalizmus, egyfajta végtermék, az azt megelőző stílusirányzatok legjavából összegyűjtve. A minimal art robbanásszerű újítást hozott a képzőművészet világában, de a minimalizmus, mint irányzat mindig is folyamatos fejlődésben volt. Magával vonzotta a világunk gazdasági előrelépése, az új, modern anyagok megjelenése, a letisztultságra és áttekinthetőségre való igény. A minimalizmus jegyei már a kialakulását megelőző irányzatokban is jelen voltak. Véleményem szerint ennek köszönhető a stílus nagyszerűsége. A korábbi irányzatok legjavát tartalmazza, és azt gyúrja össze egy új irányvonallá. Megtalálhatjuk benne a funkcionalizmus, konstruktivizmus, a Bauhaus és a zen kultúra, különböző pozitív elemeit.

A stílusirányzat kialakulásának vizsgálatakor már említettem, hogy a minimalista képzőművészet alaplátnak Malevics Fekete négyzete szolgált. A minimalizmus teljes körű megértéséhez azonban a minimal art-al, mint képzőművészeti irányzattal is foglalkoznunk kell. A 60-as években kialakult szobrászati és festészeti irányzatot minimal art névvel látták el. Az elnevezés, olyan műalkotásokat jelöl, amelyeket egészen a szerkezeti elemeikig leegyszerűsítene. Ezeket a műalkotásokat gyakran csak nagyon kevés választja el attól, hogy a hétköznapi geometrikus tárgyak szintjére jussanak. Egyes esetekben olyannyira visszatérnek az alkotók a geometriai formákhoz, hogy néha az alkotásokat csak az anyaghasználatuk különböztet meg az iskolában tanult négyzettől.

A minimalista művészek körében kedvelt a tiszta, geometriai forma használata. A szobrászatban végletekig leegyszerűsítik a formát a képzőművészek. A minimal art művészek célkitűzése a 0 ponthoz való eljutás, és a teljes letisztítás. A minimálisták szerint a legegyszerűbb geometriai formák, a négyzet a téglalap és a kör is képesek belőlünk érzelmeket előhozni. Robert Morris minimalista művész így fogalmazott: *„Látsz egy formát a formáknak azt a bizonyos fajtáját, a sajátos szimmetriájukkal; látod, és azt hiszed, ismered, pedig sosem látod azt, amit ismersz, mert mindig a torzulást látod, még ha úgyis tűnik, hogy a sík nézetét ismered.”* A geometriai formák a közös ismereteinkre alapulnak. Ugyanakkor a perspektivikus

torzulásoknak köszönhetően izgalmas nézeteket hozhatnak létre. Ezáltal megunhatatlan alapul szolgálnak a művészetnek és az építészetnek is.

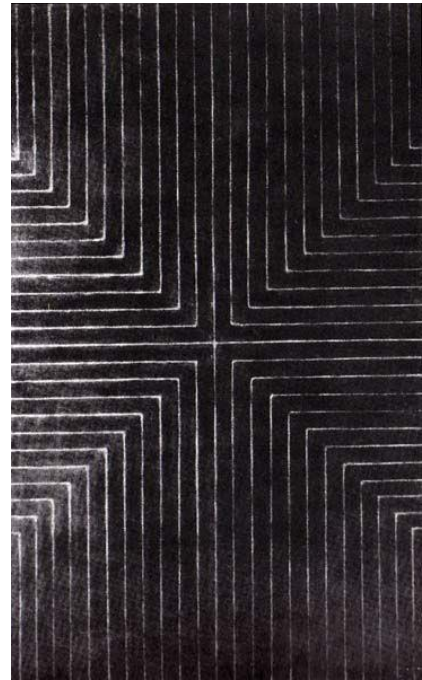
3. ábra:
Robert Morris: Steel
Mesh Ls (1988)

Az alkotás és a művész kapcsolata átalakult az új stílusiránynak köszönhetően. A művészek gyakran megrendelészerűen készítetik el az alkotásokat. Sok esetben a művész csak vázlatokat rajzol, majd a modern technika segítségével legyártatja azt. Az irányzat némiképp leredukálja a szobrászatot, de ki is bővíti. Az alkotók az egyes szobrászati munkáik mellett, a tárgyat körülvevő környezetet is átalakították. A tárgy igényeihez igazították a környezetet, olykor teljesen megváltoztatva az azt körülvevő tér arculatát. Míg a szobrászatban az 1960-as évek előtt csak lassan jelentek meg új törekvések, a festészet rohamosan megújult. A minimalista festészet kiteljesedése a 20. század második felére tehető. A minimalista festészet központi motívuma az egyszerű geometriai forma, ami nem misztifikálja túl a mondanivalót. A nézőkben nem gerjesztenek asszociációs folyamatokat, leginkább az esztétikai mivoltuk a fő mérvadó. Kerüli a szimbolizmust és az elvonatkoztatást, az egyszerű esztétikai látványt tárja a befogadó elé. A minimalista festők közül az elsők közt említhető Frank Stella volt, aki nagy hírnevet szerzett magának fekete krétavonalas festményeivel. Ezeknek alapja egy feketére festett vászon, amire fehér vékony vonalakkal mintákat hozott létre. Mikor festészete

mondanivalójáról kérdezték, ő így válaszolt: „*Amit látsz, azt látod.*” A minimalista festészet céljává az egyszerű esztétikai élmény nyújtása vált.

4. ábra:
Frank Stella: Black Series, Lithograph 1967

5. ábra:
Frank Stella Dia Fahne Hoch
1959, lakk, vászon, 309*185cm

A minimal art az eddigi művészeti ágazatoktól merőben mást hozott a művészettörténetbe. Az alkotók más jellegű folyamattal dolgoztak. Az irányzat némiképp ötvözte a szobrászatot a festészettel. A művek legfőbb funkciójává maga az egyszerű esztétikai létezés vált. A szobrászat és a festészet átalakult és közelebb került az építészet világához.

A minimalizmusról elmondható, hogy keresi az egyszerű, letisztult, elegáns formákat, a geometriai alakzatokat. A tiszta formákat alkalmazza, elhagyva minden felesleges dekorációt. Ezeket használja fel az építészetben és a belsőépítészetben is. Gyakran nem választja el a különböző helységek egymástól. A nappalit, az étkezőt illetve a konyhát általában egy nagy térként kezeli, szinte csak a hálósobák, és a fürdőszobák, amit magánszférában foglalnak helyet. A minimalizmus lényeges célja a harmónia megteremtése, a légies nagy terek létrehozása. A minimál belsőépítészet egyik jelmondata, hogy a tér szolgálja az embert. Olyan kialakítású belső tereket próbál létrehozni, amelyek alkalmasak a változatos tevékenységekhez. Előszeretettel alkalmazza a szimmetriát, és az egyéb ritmikus elrendezéseket a harmonikus légkör minél teljesebb eléréseért. A formákat és a mintákat többször előhossa, ritmizálja, ez által rendet és nyugalmat teremt. Formavilágát egyszerű geometriai formák alkotják. A

formatervezésre és az építésre vonatkozólag is elmondható, hogy áthatja a forma tisztasága, eleganciája és mértékletessége. Az minimalista építészet talán legnemesebb értékét az adja, hogy semmi féle félrevezetéssel nem él, őszinte alakzatokat alkalmaz. Ezeknek a formáknak a kompozíciójával és arányrendszerével teremti meg az épületek eszenciáját. A terekben ugyanis lényeges, hogy kevés bútort tartalmaz és nincs díszítés, ezeken a törekvéseken túl azonban, sokkal inkább mérvadó, hogy hogyan teremődik meg a letisztult, egyszerű elemekből a kompozíció. A minimalista építészet már egészen az alapokban megmutatkozik, az épület szerkezeti egységében. Első pillantásra a minimalista berendezés szabadnak tűnhet, de itt is megvannak a szigorú, feszes szabályok. Természetesen az idő múlásával ezek is enyhültek, és egyre inkább befogadó a stílus.

6.-7. ábra: John Pawson
Palmgren House, Svédország, 2006-2013

A minimalista építészet meghatározó és kiemelkedő alkotója John Pawson. A brit építész, belsőépítész, formatervező munkáit áthatja a minimalista szellemiség. Így fogalmazta meg gondolatait a stílusiránnyal kapcsolatban: „*A minimum a lényegtelen elhagyásának eredménye*” – Minimum c. könyve

A minimalista berendezés túlmutat a dekorációk eltüntetésén és a bútorok számának redukálásán. A minimalizmus célja a tér lényegi minőségének megteremtése. A helységekben központi szerepet kapnak a színek, felületek és struktúrák. Nagyon fontos a megfelelő

kompozíció és arány eltalálása. A minimalista tér és téralakítás légies, tágas tereket alkot. A helyiségek gyakran egy nagy nyitott térként jelennek meg. Tehát mikor a nappaliról beszélünk, nem feltétlenül csak egy helyiséget nevezünk meg. A térrendezésében gyakori a nappali, konyha és étkező együttes, egy térben való elrendezése. Ha mint nappali lélettérrel beszélünk, általánosságban elmondhatók az alábbi jellemzések. Oázisként jelenik meg a lakótérben, számos funkciónak ad helyet, ebből adódóan fontos tulajdonsága a légies, egyszerű elrendezés. Legtöbbször nem kapcsolja funkcióhoz a tárgyakat, olyan felületeket hoz létre, melyek több típusú tevékenységhez is megfelelőek. Olyan stílusos, letisztult bútorzatot használ, amely szabadon használható. Egy minimalista nappali többfunkciós, a tér tágas elrendezése szinte minden tevékenységhez tud alkalmazkodni. Ezt a változatos használatra való törekvést a hétköznapi életvitelünk megváltozása hozta magával. Szabadidős tevékenységünk a korábbi korokhoz képest nagy változásokon ment keresztül. Ezeknek az átalakulásoknak is betudható a nappali téralakításának megújulása. A korábbi korok szigorú, protokoll szerint megrendezésre kerülő társasági eseményeit felváltották a baráti együttlétek. Korunk összejövételei jóval szabadabb szellemben zajlanak, családi, baráti körben. Ezek a változások egy más, funkcióban gazdagabb, a társas viszonyokhoz hasonlóan szabadabb környezetet eredményeztek. Egy modern, a minimalizmus szellemben készült nappali alkalmas zenehallgatásra, internetezésre, olvasásra, baráti összejövételekre, beszélgetésekre. Egy olyan tér, amely egyszerűségéből és letisztultságából adódóan harmonikus, nyugodt környezetet teremt. A korábban alkalmazott szigorú elrendezés helyett ma már a multifunkcionalitás kerül előtérbe. Mivel a minimalizmusban az egyik fő szempont a harmónia megteremtése így az ilyen stílusú nappaliban gyakran megfigyelhető az ülőfelületek szimmetrikus ritmikus elrendezése. A nappali általában legnagyobb elemeit ugyanis a kanapék és fotelek adják, így ezek teremtik meg a helyiség alapvető arculatát. A ritmikus elrendezésnek köszönhetően pedig növelhető a harmónia minél teljesebb elérése. Az egyensúly megteremtése nyugodt, békés és pihentető környezetet teremt számunkra.

9.ábra: Vincent Van Duysen
tervezte Viccarbe presents Step
kollekció, minimalista belsőtérben

A konyha és az étkező, - amennyiben elkülöníthető a nappaltól- hasonló elrendezéssel bír. Általában a konyha és az étkező a lakótér leggyakrabban használt területe. Az itt folyó nagyfokú aktivitásunk oka egy szükséges tevékenységünk, az étkezés. Az emberek kultúrájától és szokásaitól függően más módon használják ezt a helyiséget. Egyesek csak bekapnak egy két falatot, mások többfogásos ételkreációkat készítenek el a konyhájukban. Ezek a változatos szokások és napi rutinok különösképpen sokszínű területet követelnek. A konyhának és az étkezőnek nagyfokú rugalmassággal kell rendelkeznie. Meg kell felelnie minden szokásnak és szándéknak. A minimalista berendezésű konyhák és étkezők nagyszerűen hozzák ezt a többfunkcióságot. Egy minimalista konyha és étkező lehetőséget teremt több típusú életvitel megteremtésére. A konyha azon túl, hogy az ételkészítés fő helyszíne, fontos társasági csomópont is az otthonunkban. A főző és étkezőfelületek lehetőséget biztosítanak az ételek minél könnyebb és egyszerűbb elkészítéséhez, ugyanakkor fontos a társasági funkciójuk is. A konyha bútortát vizsgálva nélkülözhetetlenek a beépített szekrények. A konyha berendezésekor kapnak talán legnagyobb szerepet. Bár a ház többi helyiségében is megtalálhatóak, mégis itt a legfontosabbak. A konyhaszekrények és az egyéb gépi eszközök szinte minden minimalista otthonban beépített bútorként vannak jelen. Előszeretettel használnak ezeken a beépített szekrényeket rejtett fogantyúkat, hogy még homogénebb és egyszerűbb felületet hozzanak létre. A háztartási gépeknek is mindig megvan a maga helye, használaton kívül ezeket a szekrényekben tárolják.

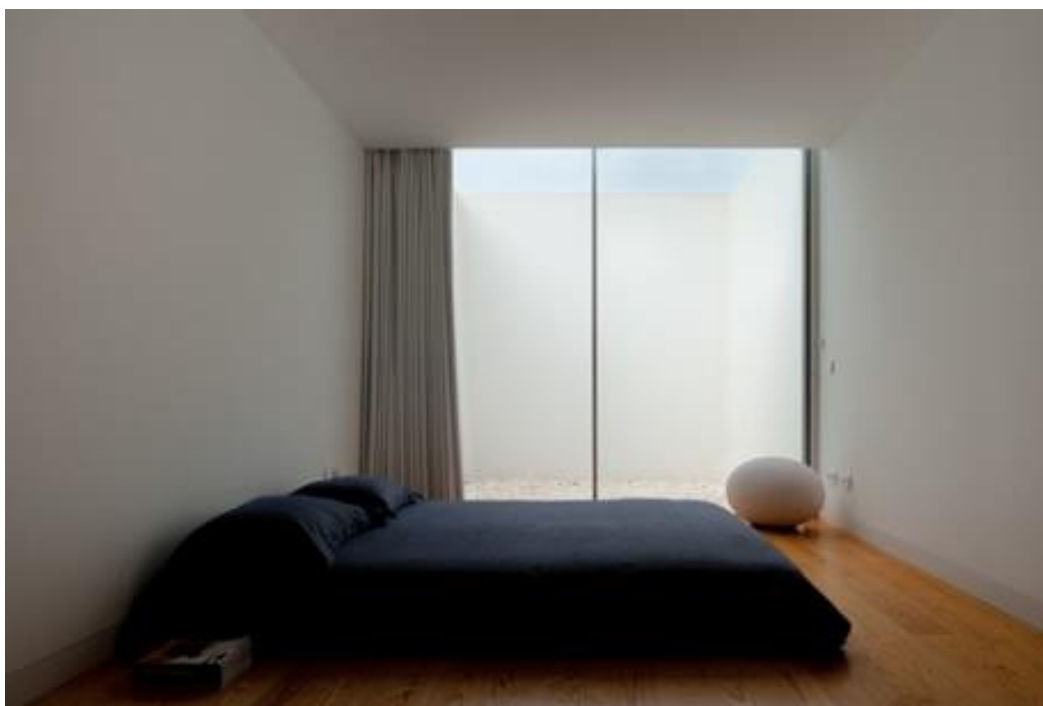

19. ábra: Karl Kaffenberger által tervezett T ház, Németország

10. ábra: Minimalista berendezésű konyha, Spanyolország

A minimalizmusban helyiségeket gyakran csak egy-egy bútortat határolja el egymástól, mégis fontos a magánszféra megteremtése. Ez a magánszféra leginkább a hálószobában tud létrejönni. A hálószoba a minimalista lakás legintimebb pontja, így általában ha még csak egy válaszfallal is, de elkülönül az otthon többi helyiségétől. A hálótér feladata, hogy lehetőséget

adjon a lélek felfrissülésére, a nyugalom és a harmónia elérésére. Ez a környezet a végletekig letisztult, minimális bútorokat alkalmaz. A központi helyen az ágy helyezkedik el, gyakran egyetlen bútorként. A helyiség legfontosabb célja a relaxáció, a pihenés, a nyugalmi állapot elérése. A tér harmonikus és egyszerű berendezése lehetőséget biztosít a mindennapi problémák levetkőzésére. A hálósobának különösképp ingerszegény kialakításúnak kell lennie ahhoz, hogy megkönnyítse az alvás folyamatát, és javítsa annak minőségét. A ruhák amennyiben nem kapnak külön elhelyezést gardróbban, akkor beépített szekrényekben kerülnek tárolásra. A beépített bútorok használata kelti fel a legkevésbé magára a figyelmet. A hálósoba esetén az elalvást és a felkelést nagyban segítheti a természetes fény bevilágításának megszervezése. Egy jó tájolású hálósoba kiegyensúlyozottabbá tehet minket. Reggel a felkelő nap természetes fénye frissességgel tölt el, és megkönnyíti az ébredés folyamatát. Esténként viszont tompa, lágy belső fényre van szükségünk, a minél könnyebb elszenderüléshez. A hálósoba legfontosabb célja tehát a harmónia megteremtése, és a nyugalmi zóna kialakítása.

11. ábra: Aires Mateus, ház Leiria-ban, minimalista hálósoba belső

A minimalista lakótér másik magánterülete, a fürdőszoba. A hálóhoz hasonlóan külön egységként kap helyet a lakótérben. A fürdőszoba a mindennapi tisztálkodás helyszíne, ebből adódóan funkcionális felépítésű. Ezen felül, a fürdőszoba bútorzatát nagyban befolyásolja a hőmérsékletingadozás, és magas páratartalom, a nedves, vizes környezet. Így az itt használt anyagoknak minél inkább ellenállónak kell lenniük. A helyiség másik alapvető szabálya,

higiéniai okok miatt a könnyen tisztíthatóság. Ezeket a követelményeket végignézve, nem is olyan egyszerű egy szép, kiegyensúlyozott minimalista fürdőszoba létrehozása. A tervezéskor számos praktikumnak kell megfelelni. A hálósobához hasonlóan egy olyan tér megteremtése a cél, ami segít túljutni a mindennapok fáradalmain. Így itt is fontos a minél egyszerűbb és kellemesebb kialakítás. A minimalizmus kialakulásánál már említettem, hogy mennyire meghatározó szerepe van az új előállítású anyagok használatának. Ezek az új anyagok és fejlesztések nagyon jól érvényesülnek a fürdőszoba berendezésekor. Ilyen technológia például a gombnyomásra átalakuló üvegfal. A fürdőszobában a zuhanyzó elszeparálására alkalmas ennek a falnak használata. Átláthatósága miatt ugyanis nem csonkolja a teret. Egy kisebb fürdőszoba esetén is tágas területet alakíthatunk ki a segítségével. Mikor azonban fürdésre kerül a sor, az intim zóna megteremtéséért elegendő egy gombot benyomnunk. A gomb lenyomásakor az üvegfal tejfehérré válik és elszeparálja a zuhanyzót a fürdő többi részétől. Az ilyen típusú technológiáknak köszönhetően lehetőségünk van igényes, minimalista terek megteremtésére. Lehetőséget kapva arra, hogy a funkciók is tökéletesen működjenek és a tér légiessége se sérüljön. Különösképp a minimalista fürdőknél lényeges szerepet kapnak az anyagi textúrák. A felületek fontossága minden helyiségben mérvadó, de talán a fürdőszobában alkalmazható a legváltozatosabban. A különböző panelek felületképzése meghatározza a fürdő arculatát. A nedvesség miatt a padlón és a falon is, a másik helyiségektől eltérően nem pusztán falfelületek, hanem különböző típusú burkolóanyagok jelennek meg. Az esztétikai látvány elérése szempontjából elsődleges ezeknek a burkolóanyagoknak a megfelelő kiválasztása. Ezeknek az anyagoknak ma már igen változatos skáláját ismerjük. Ilyen anyag például a nemesacél, a márvány, a mészke és az üveg, az öntött vas és a fa. A fürdőszobában lényeges pont a minél jobb megvilágítás, annak érdekében, hogy minden apró részletet szemügyre vehessünk. Némely esetekben azonban nem az erős és élénk fényekre vágyunk, hanem egyszerű hangulatvilágításra. Egy lágy fényben könnyebben pihenünk és kapcsolódunk ki. A fürdőszoba berendezése esetében talán a legfontosabb az előre átforgatott gondos elrendezés, hiszen az ide beépített elemek nagy valószínűséggel csak rombolás árán lesznek később mozgathatóak. Egy minimalista berendezésű fürdő tehát gondos tervezést igényel. A beépített panelek

12.ábra:
minimalista környezet és fürdőkád

elhelyezésével egy olyan légkört kell létrehozni, amiben megteremtődik az egyensúly és a harmónia.

13. ábra: John Pawson tervezte minimalista fürdő

A minimalista belsőépítészetnek megvannak a maga jellemző jegyei, amiket több helységben is felfedezhetünk. Ilyen például a jellegzetes színhasználat. A minimalizmus színei egyértelműen a világos színek, a fehér és a lágy pasztellszínek. A irányzat elején szinte csak a fehér volt az egyetlen megengedett szín, azonban mára jóval engedékenyebb lett a stílus. Egy újabb típusú minimalista térben előfordul, hogy találunk néhány harsányabb színt is. Ezeket, ha alkalmazzák, akkor viszont igazán kis felületeken kaphatnak helyet. Mikor tehát a minimalista enteriőr színeiről beszélünk elsősorban a fehérre és pasztellszínekre kell gondolnunk. A fehér szín optikailag képes tágítani a teret, így leginkább ez felel meg a minimalizmus célkitűzésének. A minél tágasabb, szellősebb tér eléréséhez nélkülözhetetlen ezeknek a világos színeknek a használata. A fehér szín például nagyszerűen alkalmazható a hálószobában, ahol leginkább fontos a letisztultság elérése. A fehér frissességgel áraszthatja el reggelünket. A mozgalmasabb területeken, mint például a konyha vagy az étkező már megjelenhet akár a sárga szín is. Főként olyan területekbe ajánlott kissé élénkebb árnyalatok megjelenítése, ahol a funkció mellett már a szórakozás is helyet kap. Ezek a területek a publikus terek, a konyha az étkező vagy a nappali.

A minimalizmusnak megvannak a maga jellegzetes anyagai is. A stílusirányzat kiindulópontját jelentették az új anyagok megjelenése. Ebből adódóan igazán változatos módon, sokfajta struktúrájú anyagot használ fel. Ami általánosságban elmondható a minimalizmus által felhasznált anyagokról az a kiváló minőség. Ez adja ugyanis az irányzat alapvető előnyét. A végletekig letisztult, egyszerű, geometriai formák megkövetelik a tökéletes, minőségi kivitelezést. Ezek az őszinte formák, nem fedik el a hibákat, nem engedhetik meg azok keletkezését. Nincsenek a tárgyakon olyan díszítő elemek, melyek elvonnák a figyelmet a kivitelezés silányságáról. Ebből adódóan az irányzat alapköve a minél jobb minőségű anyagokból történő, minél mesteribb alkotás. A minimalizmus előszeretettel használ fát, fémeket, betont, coriant és üveget.

Az anyagok közül kiemelkedő szereppel bír az üveg, a stílusirányzat gyakran használja a transzparenciát, az optikailag minél tágasabb és nagyobb terek kialakításához. A transzparencia megteremtésére az üveg kiváló anyag. A minimalista térrendezéskor gyakran alkalmaznak üvegfalakat az egyes helyiségek leválasztására. Az üvegfelületek egyfajta kettősséget hoznak létre a belső tereken. Elkülönítik a funkciókat egymástól, mégis úgy érezhetjük, hogy egy légtérben foglalunk helyet.

A minimalista térszervezés célja a minél tágasabb és szellősebb terek megteremtése. Gyakran szükségessé válhat azonban az egyes térrészek leválasztása a másiktól. Ehhez nagyszerűen bevethető eszköz az üvegfelület, hiszen elszeparálja a területet, de mégsem vesz el a tér monumentalitásából. Lehetőséget ad

arra, hogy a térben leválasszunk egységeket, de úgy, hogy ez ne keltsen bennünk bezártság érzetet. Az üvegnek is mára rengeteg kifejlesztett változata létezik, amelyek segítségével még egyedibb megoldások hozhatók létre. Léteznek különböző színű, felületképzésű és összetételű üvegek. Ezek a változatok a transzparencia mértékét is befolyásolhatják. Egy tejüveg sejtelmes, titokzatos elválasztásként használható. Térleválasztások esetén, az üveg nem csupán egész falfelületként használható, hanem üvegberakásokként. Szinte végtelen verzióban képesek vagyunk az üveg és a transzparencia érzésének megteremtésére. Az üvegfelületek a belső tér

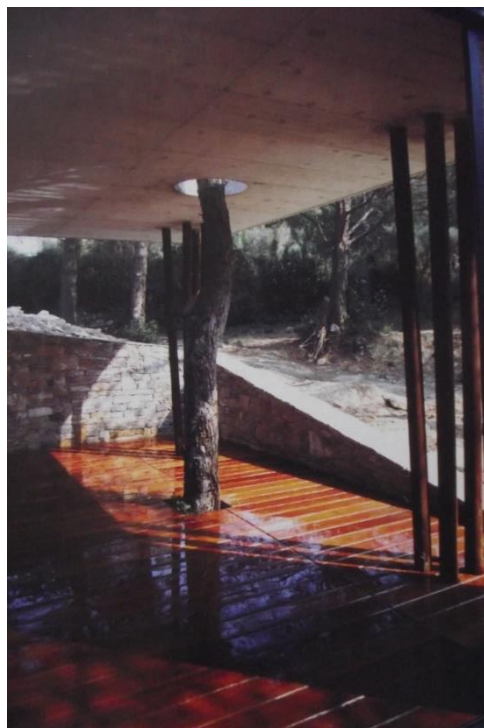
elválasztáskor és külső, homlokzati falként is megjelenhetnek, ezáltal könnyedén egyesítik a belső teret az őt körülvevő külső környezettel.

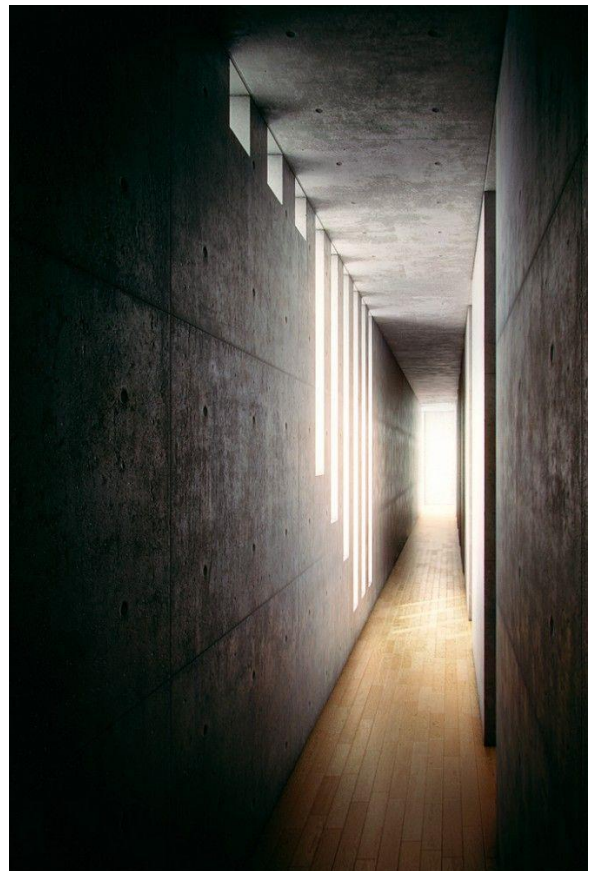
Ábra 14.-15.:
RCR Arquitectes, CASA M-Lidia ,Spanyolország

Az ilyen megoldásoknak köszönhetően úgy érezhetjük, hogy mi magunk is a táj részesei vagyunk. Hozzájárul a természet befogadásához, amely a minimalista építészet alapvető törekvése. A minimalista épületek gyakran kerülnek természetes zöld övezetekbe, de a lakások esetében is jelentős szerepet kapnak a kisebb zöldfelületek. A természetesség a zen filozófiához hasonlóan a minimalizmus esetén is fő szempont. Egy épített, szabályos formákból alkotott, minimalista ingatlan harmonikusan képes bekapcsolódni az organikus, természetes környezetbe. A táj organikus formái és az épület geometrikus kialakítása egyensúlyt teremt a két formavilág találkozásával. Egy ilyen letisztult épített környezet sokkal inkább kiemelkedik, de ugyanakor nagyszerűen beépül a természeti tájba. A természetközelség a házban lakó emberekre is pozitív hatással van, az élő környezet a létezésünk alapja. A levegő tisztítása szempontjából is jelentős a minél több növény és zöldterület megteremtése.

Ábra 16.:
Rudy Ricciotti, Villa Seux Bos. La Cadière d'Azur, Var

A természet beengedésének meghatározó eleme a fény, amelynek kritikus szerepe van a minimalista stílusú enteriőrökben. Egy gondosan kialakított minimalista belsőt is könnyedén elronthat a fény hiánya, hiszen a harmónia megteremtésének alapvető eszköze. A fényhasználat befolyásolja a mindennapjainkat, megfelelő megjelenítését már az épület vagy lakás tájolásakor szem előtt kell tartani. Tanácsos a hálósobát és a fürdőszobát keleti tájolásban elhelyezni, hiszen ezekben a helyiségekben kezdjük meg mindennapjainkat. Az ébredés folyamatában pozitív hatással van ránk a természetes, reggeli fény, felfrissít minket, élénkíti elménket, lendületet ad a nap elindításához. A fürdőszobában a reggeli napfény és egy relaxa vagy redőny ötvöztetésével izgalmas festői fény-árnyékhatásokat érhetünk el. Így a fénnel kevésbé vakító, de mégis közvetlen módon találkozhatunk. A természetes fény bejutása mellett fontos a mesterséges fényforrások megfelelő elhelyezése is. A mesterséges fény bevitelével a nap lenyugvását követően is lehetőséget kapunk a látásra. A fény ezen a praktikus szerepén túl különböző hatásokat is létrehozhatunk vele. Egy jól megvilágított falfelület vagy tárgy kellemes hangulatot kelthet bennünk. Általában hangulatkeltőbb hatást mutat a nem közvetlen módon történő megvilágítás. A többfunkciós helyeken azonban ajánlottabb az irányított fény alkalmazása. Az egyes terek belmagassága is befolyásolja a fényhasználatot.

17.-18. ábra:
Tadao Ando, Koshino house belsőterei

Például az alacsonyabb belmagasságú, kisebb alapterületű terek esetében egy lefelé világító lámpatest intim, belsőséges kapcsolatot teremt, ez akár egy állólámpával vagy egy falilámpával is jól megalkotható. Egy egyszerű, strukturált felület gyönyörű fény-árnyék hatások létrehozására alkalmas, ezáltal egy sima fehér falfelület is izgalmas helyzetbe hozható. A minimalista, fehér, vagy világos falszínnel rendelkező terek a fény hatására még inkább tágulhatnak.

A minimalista belső terek minél részletesebb megismerésével többek közt arra szerettem volna rájönni, hogy hogyan hatnak ránk ezek az enteriőrök. A környezetünkről tudjuk, hogy pszichológiailag is hatással van ránk. A minket körülvevő környezet befolyásolhatja a vitalitásunkat, szellemi frissességünket, hangulatunkat. Dolgozatom írása során számos olyan minimalista belsőtéri elemmel találkoztam, amely pozitív hatást gyakorolhat ránk. Ilyen például a tér szervezésben létrejövő *arányrendszer*, vagy a berendezést meghatározó *ritmikus elrendezés*, a *szimmetria*. A megfelelő arányok eltalálása képes megteremteni a minket körülvevő harmóniát. Egy jól kialakított, harmonikus környezetben, mi magunk is kiegyensúlyozottabbnak érezhetjük magunkat. A harmónia megteremtését elősegíthetjük a szimmetria alkalmazásával, a bútorok ritmikus elrendezésével. Ennek pszichológiai háttérői vannak. Az agyunk gyorsabban képes feldolgozni a ritmikus, szimmetrikus mintákat. A *Gestalt* pszichológia szerint, amikor belépünk egy lakásba, és végigtekintünk a területen, agyunk először egy nagy egységként kezeli a lakóteret. Csupán később kezdi el lebontani helyiségekre, majd kisebb blokkokra. A ritmikus berendezésű enteriőröket agyunk sokkal gyorsabban képes feldolgozni. Ennek az egyszerűbb megértésnek köszönhetően, gyakran esztétikusabbnak is gondolunk egy ilyen szimmetrikus, ritmikus kialakítású teret. A minket körülvevő pozitív esztétikai élmény is már jó érzéssel tölthet el bennünket. Ezen felül, a szimmetria, az egyensúly mindenképp pozitív érzelmi hatást gyakorol ránk. A római egyetem pszichológusai is kutatásokat folytattak a szimmetriára vonatkozólag. Vizsgálataik során kiderült, hogy szimmetrikus képekhez gyorsabban csatolnak az emberek pozitív értelmű szavakat, mint negatívakat. Ezt alapul véve kijelenthető tehát, hogy a minimalista terekben létrejövő szimmetria pozitív érzelmeket gerjeszt bennünk. A minimalista lakótér kialakításakor a cél a tágas, légies, egybenyitott lakóövezet megteremtése. Környezetpszichológiai szempontból is érdekes lehet ezeknek a tereknek a vizsgálata. Düll Andrea környezetpszichológus, a *Környezetpszichológia alapkérdései* című könyvében ír a témáról. Az Appleton (1975) elmélet szerint előnyben részesítjük a tágas tereket.

Ez annak tudható be, hogy filogenetikailag ezek a területek emlékeztetnek minket, az ősi szavannai környezet jól beláthatóságára. Ez az őstársadalomban a vadászat, a prédaszerző életmód miatt volt mérvadó. Appleton elmélete szerint, azokat a tereket kedveljük a legjobban, ahol a látás, és a láthatóság hasonló arányban jelenik meg. Azért részesítjük előnyben az ilyen típusú környezetet, mert ezek felett alakul ki bennünk leginkább a kontrollérzet, ami jó érzéssel tölt el minket. Azokat a tereket, amiket nagy ablakok és üvegfelületek optikailag növelnek, kevésbé érezzük zsúfoltnak, és sokkal jobban érezzük magunkat bennük. Egy épített környezetben megfigyelhető, hogy az alacsonyabb belmagasságú, zártabb helyiségeknél az ott élők több magánszférát igényelnek. (Holohan 1982f/1998) A minimalista, tágas belsőterek tehát mindenképp pozitív hatást gyakorolnak ránk. Ezek a nagy, légies enteriőrök remekül használhatók a társas tevékenységekhez. A környezetpszichológiai hatás nagyban befolyásolhatja a családi baráti kapcsolatainkat is. Egy olyan környezetben, ahol kiegyensúlyozottan, jól érezzük magunkat, várhatóan kedvesebben viselkedünk a minket körülvevőkkel. Ha mi magunk is zavart, kiegyensúlyozatlan állapotban vagyunk, a kapcsolatainkat sem a megfelelő módon vagyunk képesek ápolni. Ezért is lényeges egy olyan tér kialakítása melyben lehetőségünk van megtalálni a belső harmóniát. Úgy gondolom, hogy a tágas minimalista berendezésű terek erre remekül használhatók. A lakótérben is fontos a magánszféra megjelenése, ezeket a magánterületeket a hálósobák és fürdők jelentik. Ezek a közegek az intim zónák. Egy ilyen minimalista típusú lakótérben tehát az embernek megvan a kellemes érzetet keltő tágas területe, ugyanakkor találhat olyan elszeparált egységeket is, melyek lehetőséget adnak az elvonulásra. Ezáltal egy egészséges, kellemes lakótér alakítható ki. A minimalista lakás egy olyan környezet, amiben mindennek megvan a maga helye, nincsenek felesleges tárgyak. Egy minimalista lakás, tiszta és egységes képet mutat.

Érdekes kérdés azonban, hogy egy ilyen letisztult és steril környezet megmarad-e csupán lakótérnek, vagy átalakítható otthonná is. Alapvetően izgalmas kérdés, hogy mitől lesz egy ház vagy lakás otthon. Az otthon, egy olyan környezet, amely mindig többet jelent, mint pusztán lakóterület. Az otthon az a hely, ahova tartozunk, ahol esetleg családot alkotunk. A lakó és az ingatlan között egy belsőséges kapcsolat alakul ki, érzelmileg kötődik hozzá. De vajon egy ilyen minimalista berendezésű, steril, és lecsupaszított környezet lehet-e számunkra otthon? A kutatásom célja volt ennek a kérdésnek a megválaszolása is. Végül arra az álláspontra jutottam, hogy ez az olykor személytelennek beállított közeg, alkalmas az otthonteremtésre. Jelentős megemlíteni, hogy sokat alakult a stílusirányzat, és ma már sokkal megengedőbb is. Ügyesen alkalmazva ugyanúgy lehetőség van személyes tárgyak elhelyezésére, mint más zsúfoltabb

berendezésű stílusirányzatoknál. Ezen kívül, ha végigsiklunk a már korábban leírt számos pozitív hatáson, amivel egy ilyen tér szolgálhat, bizonyára sokan szívesen élnének hasonló környezetben. Hiszen ki ne szeretné, hogy ő maga és szerettei minél kellemesebb és kiegyensúlyozottabb otthonban élhessenek. Természetesen az emberek más-más igények szerint élnek. Lehetséges például, hogy egyesek hiába költöznének be egy minimalista berendezésű ingatlanba, mindennapjaik alatt átalakítanák annak stílusát. Ilyen esetben az épület vagy lakás minimalista térképzése és arányrendszere ugyan változatlan maradhatna, de alapjaiban még így is maradandó lehetne az irányzat. Ugyanakkor a belső elrendezések, a színek, és a könnyebben mozgatható elemek megváltoztatásával megbomlana az egység. Az otthon tervezésekor azonban stílusirányzattól függetlenül nagyon fontos, hogy tisztában legyünk azzal, hogy mi magunk és a velünk együtt élők milyen értékrendet képviselünk. Nem állíthatom azt, hogy egy minimalista stílusban berendezett lakás, minden egyes ember számára otthonként is képes funkcionálni. Bizonyára lesznek olyanok, akik különösképpen inger gazdag környezetet igényelnek maguk köré. Azonban számos ember vágyik a nyugodt, pihentető, harmonikus otthoni környezetre, az ő igényeiknek pedig teljes mértékben megfelel egy minimalista berendezésű otthon. Ingatlan vásárlás vagy az otthon teljes mértékű átalakítása előtt úgy gondolom, hogy a leglényegesebb dolog, hogy mi magunk tisztában legyünk azzal a vitalitással, életvitellel és értékrenddel, amit képviselünk. Mielőtt darabjaira szednénk a lakóteret, magunkban kell tisztáznunk azt, hogy nekünk milyen igényeink vannak. Az egyes átalakítások előtt nem a legdivatosabb irányvonalnak megfelelően kell berendeznünk környezetünket, hanem magunkhoz mérten. Egy minimalista kialakítású ház vagy lakás nagyszerű otthonként funkcionálhat, ha olyan emberek lakják, akik hasonló alapelveket képviselnek, képesek értékelni a nemes egyszerűséget, akik kedvelik a nyugodt és pihentető környezetet, akik meglátják a felületekben rejlő szépséget.

Az otthonteremtéshez nagyban kapcsolódhat a családalapítás, és a gyermek megjelenése. Talán akkor lehet a stílus feszes megtartása a legnehezebb amikor gyermekkel bővül a család. Ez az esemény a szülők élete mellett az egész lakóteret képes felforgatni. Nagy mennyiségű plusz elem kerül be a lakótérbe, amik nem felétlenül illeszkednek a közegbe. Természetesen ilyenkor sem kell lemondani a minimalizmusról, a minimalista design területén számos gyermekeknek szánt termékkel is találkozhatunk. Érdekes megfigyelési pont lehet az, hogy egy ilyen egyszerű formavilág hogyan tud megfelelően megjeleníteni a gyerekeket körülvevő környezetben. Egy kisgyermeket körülvevő terület kialakításánál bármilyen stílusirányzatot is tűzünk ki magunk elé, nagyon fontos az alapvetően építő környezet megteremtése. Elsődleges

célkitűzés mindig a pozitív, fejlesztő hatások elérése. Véleményem szerint, egy minimalista környezetben a gyermek számára is kielégíthető lehet, ha a kialakításkor szemelőtt tartjuk a gyerek igényeit. Egy minimalista környezetben a gyermek ugyanúgy képes kiélni kreativitását, emellett pedig már egész kiskorban lehetősége van megtanulni a rendszerességet. Egyszerűbb formavilágú letisztult elemekből is érdekes és játékos környezet hozható létre. A minimalista gyermekbútorok egyszerűek, igényesek és ergonomiailag kiválóan megtervezett darabok. Ilyen nagyszerűen kivitelezett darabok például Helena Casanovas tervezte gyermekhintaszékek, amelyek az *Egao and Me* nevet viselik. A hintaszékek nagyon barátságos és kedves formanyelvet képviselnek, emellett pedig kiválóan töltik be funkciójukat. Biztonságos és esztétikusan kivitelezett darabok. Tükröződik róluk a minimalizmustól megszokható anyagi minőség, és precíz kivitelezés.

19.-20. ábra: Ergo and Me hintaszékek, Helena Casanovas

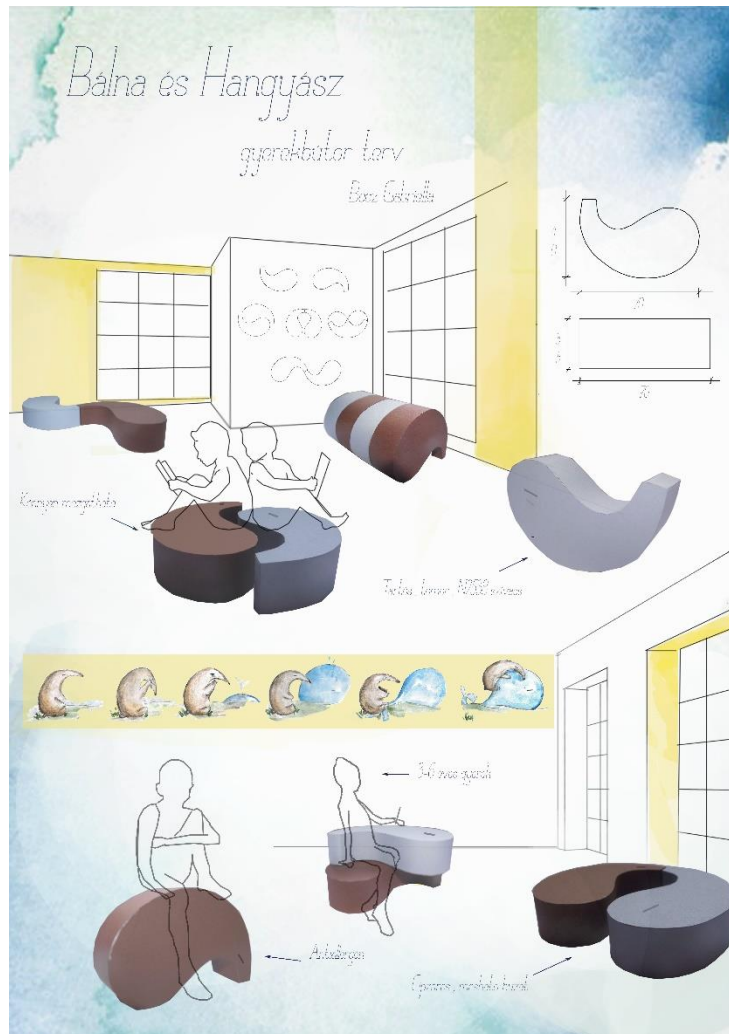
A gyermekbútorok esetén plusz élményt nyújthat, amikor a bútorkészítés folyamatába némiképp a gyermek is bevonásra kerül. A japán h220430 designeriroda gyermekek számára készült ülőalkalmatosságait maga a gyermek fejezheti be. Ezáltal ők is szerepet kapnak a megalkotás folyamatában, még inkább sajátjuknak érezhetik a darabokat. A bútor a funkción túl játékként is alkalmazható. Egy lapból állítható össze, amely egyébként újrahasznosított anyag. A szék lapként kifektetve nagyon kis helyen is elfér, így igazán praktikus. Összeszerelése annyira egyszerű, hogy egy kisebb gyermek is megtudja csinálni. Nagyon jó fejlesztő hatással rendelkeznek a hasonló típusú bútordarabok a gyermekek számára, emellett nagyszerű kis méretű színfoltként helyezhetők el egy minimalista közegben.

21.-22. ábra: EVA összerakható gyerekbútor, japán h220430 iroda

A kutatásom során a minimalizmus több műfajban való megjelenésével is megismerkedtem. A minimalista alapelveket igyekeztem megjeleníteni saját tervezési folyamatomban is. *A bálna és hangyász* című gyerekbútor-tervem a minimalizmus jegyében született. A célom egy olyan gyermekbútor kialakítása volt, amely minimalista, kedves formavilággal bír, többfunkciós és fejlesztő hatással lehet a gyermekek számára. Tervezésem során felhasználtam a kutatásom során szerzett ismereteimet. A minimalizmus letisztult formaképzését, egyszerűségét jelenítettem meg. A bútorcsaládom formavilágának kiindulópontjai a bálna és a hangyász voltak. A két állat teljes stilizálásával egy formát hoztam létre, amely különböző pozíciókba helyezve a bálnára, és a hangyászra emlékeztet. Az állatok jellegzetes színeit használtam fel. Célom volt a változatos ülőfelületek létrehozásán túl a játékoság megteremtése is. A bútorok anyaga tartós, tömör szivacs, ami biztosítja a megfelelő tartást és a könnyen mozgathatóságot. A könnyű szerkezet azért fontos, mert ezt a formát a gyermek forgatva, egymásra helyezve más és más

felületképzést alakíthat ki. Ezáltal a bútor egyfajta kreatív tanulási folyamatot is képvisel. A gyermek maga fedezheti fel a formában rejlő lehetőségeket, építkezhet vele, ezt követően pedig tovább használhatja azt. A multifunkcionális felületek több típusú tevékenységhez is képesek alkalmazkodni.

23.ábra: Bálna és Hangyász, saját gyerekbútor-terv

A kutatásom alkalmával megismert pozitív elemeket igyekeztem ötvözni a bútortervemben. A minimalizmus stílusirányzatát tanulmányozva számos sok jótékony tulajdonságot vettem észre az irányzatban. Legyen szó egy minimalista tárgyról vagy épített közegről, mindenhol mérvadó a minőség, a precizitás, a tervezési folyamatok gondos átgondolása. Minden designtermék és enteriőr mögött nagyfokú tervezettség figyelhető meg. Ezeket igyekszem jövőbeli munkáimban is megjeleníteni. Továbbiakban is szeretnék még a minimalizmussal foglalkozni, tervezem egy minimalista stílusú óvoda, csoportszoba tervének elkészítését. Egy olyan környezet kialakítását

tűztem ki célul, ami kreatív felületet biztosít a gyermekek számára, és ezzel párhuzamosan képes megtartani a stílus alapvető törekvéseit. A belsőtéri tervemmel kutatásomhoz hasonlóan szeretném bebizonyítani, hogy a minimalizmus nem csak egy üres és unalmas stílusirányzat. Átgondoltam és kreatívan alkalmazva olyan terek kialakítására alkalmas a stílus, ami új, innovatív és harmonikus és igazán különleges.

Ábrajegyzék:

1. ábra: <http://hu.pinterest.com/pin/157485318190163924/>
2. ábra: <http://designmuzeum.webceruza.hu/stilusok/bauhaus>
3. ábra: <http://hu.pinterest.com/pin/562527809681257284/>
4. ábra: <http://hu.pinterest.com/pin/46584177369865265/>
5. ábra: Daniel Marzona, Uta Grosenick (szek.) Minimal Art, Taschen/Vince kiadó- 7. oldal-1 ábra
6. ábra: <http://www.johnpawson.com/works/palmgren-house/>
7. ábra: <http://www.johnpawson.com/works/palmgren-house/>
8. ábra: <http://www.archiproducts.com/en/news/35298/viccarbe-presents-step-collection-by-vincent-van-duysen.html>
9. ábra: <http://www.homeadore.com/2014/07/17/house-t-by-karl-kaffenberger/>
10. ábra: <http://www.pinterest.com/pin/4503668353312599/>
11. ábra: <http://www.archdaily.com/118906/house-in-leiria-aires-mateus/41-12/>
12. ábra: <http://www.pinterest.com/pin/417849671651490081/>
13. ábra: <http://www.pinterest.com/pin/45739752438805822/>
14. ábra: <http://www.thetreemag.com/diario/2013/12/4/m-lidia-house-in-montagut-by-rcr-arquitectos>
15. ábra: <http://www.thetreemag.com/diario/2013/12/4/m-lidia-house-in-montagut-by-rcr-arquitectos>
16. ábra: Dominic Bradbury, Mediterrán villák Terc kiadó, 168.o
17. ábra: <http://media-cache-ec0.pinimg.com/236x/4e/68/d4/4e68d4e9e922cf027e579168132b0fbf.jpg>
18. ábra: <http://www.pinterest.com/pin/41165784063630726/>
19. ábra: <http://petitandsmall.com/egao-me-stylish-rockers/>
20. ábra: <http://petitandsmall.com/egao-me-stylish-rockers/>
21. ábra: <http://inspiration-of-the-nation.com/2011/11/eva-chair-for-kids-by-h220430.html>

22. ábra: <http://inspiration-of-the-nation.com/2011/11/eva-chair-for-kids-by-h220430.html>

23. ábra: saját kép

Felhasznált irodalom:

- Maggie Toy: A modern lakás – minimalista stílus (Cser kiadó, Budapest, 2004)
- Dietmar Elger, Uta Grosenick (szerk.) Absztrakt művészet, Taschen/Vince kiadó
- Román József: Bevezetés a modern művészetbe (Ciceró könyvkiadó)
- Sebők Zoltán Az új művészet fogalomtára 1945-től napjainkig, 1966, Orpheusz kiadó
- Daniel Marzona, Uta Grosenick (szerk.) Minimal art (Taschen/Vince kiadó)
- Düll Andrea: A környezetpszichológia alapkérdései - Helyek, tárgyak, viselkedés
L'Harmattan Kiadó, 2010
- L. Menyhért László: Képzőművészeti irányzatok a XX. század második felében Urbis
könyvkiadó, Budapest, 2006
- Szombathy Bálint Művészetek és művészetek Forum könyvkiadó 1987
- Dominic Bradbury Mediterrán villák- Terc kiadó